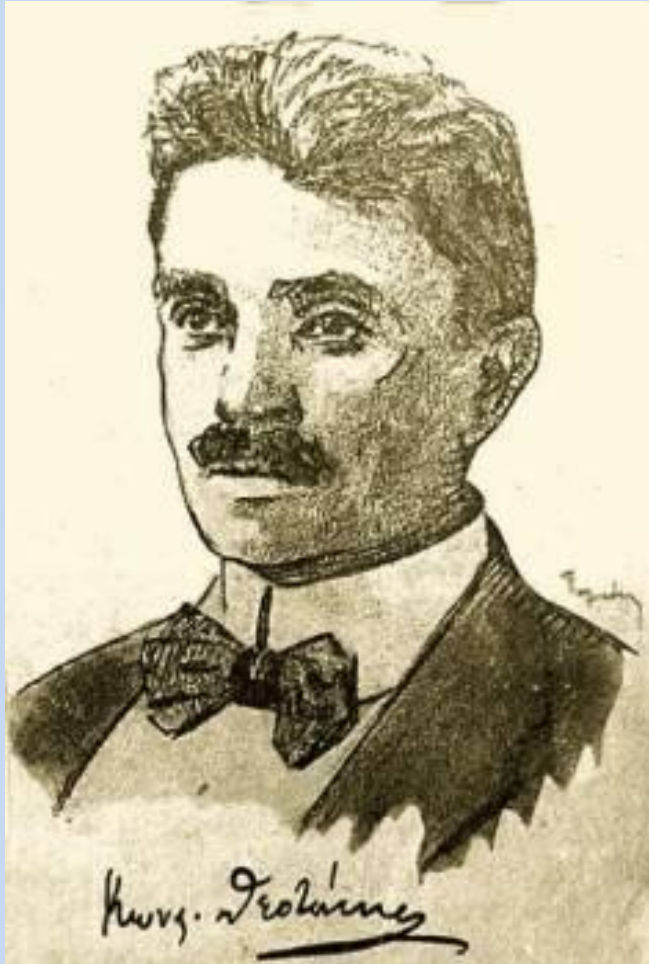

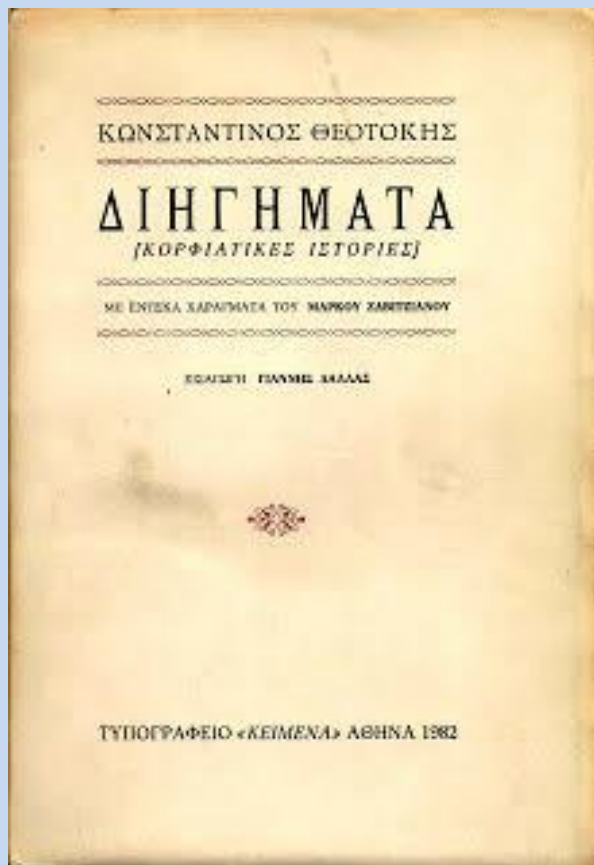
Κωνσταντίνος-Στέφανος Θεοτόκης

Γνωρίζοντας την κερκυραϊκή
κοινωνία της υπαίθρου και των
προαστίων μέσα από επιλογές του
έργου του Κ.Θεοτόκη.
Η τραγικότητα των ηρώων του.

7^ο Γυμνάσιο Κερκύρας
Λογοτεχνική Ομάδα 2023-2024

Κορφιάτικες Ιστορίες - Η τιμή και το χρήμα

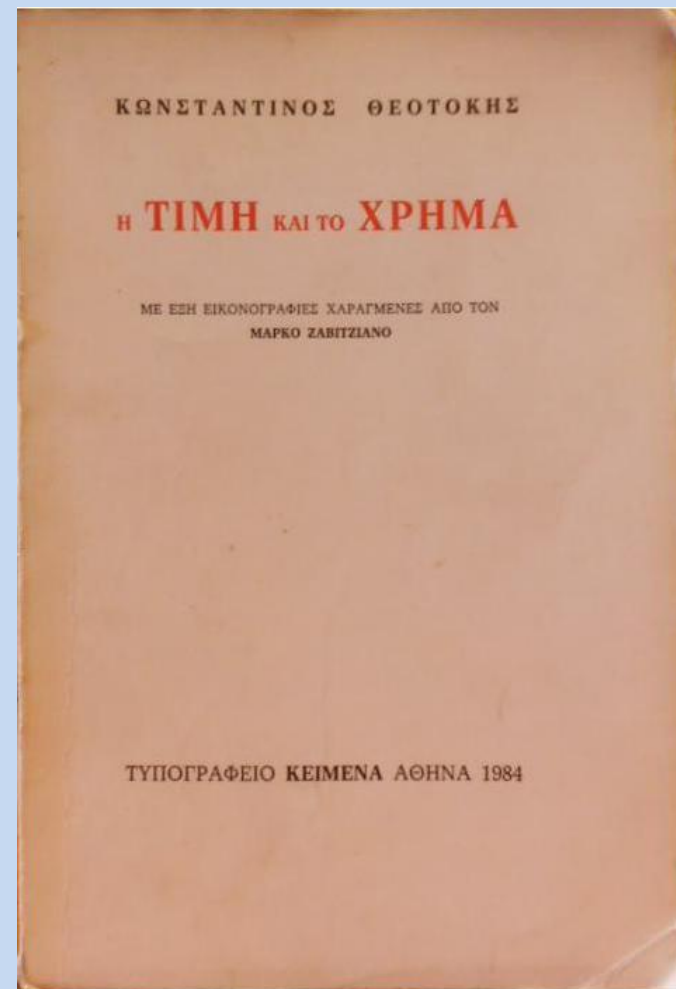

Διηγήματα:

- Πίστομα
- Ακόμα;
- Αμάρτησε;
- Υπόληψη

Νουβέλα:

Η Τιμή και το Χρήμα

Σκοπός της εργασίας

- Η εργασία αυτή έχει σκοπό να αναδείξει τη διαχρονικότητα του έργου του Κ. Θεοτόκη, αλλά και την πρωτοπορία του, καθώς μέσα από τη ρεαλιστική και διεισδυτική ματιά του παρουσίασε τη σκληρή πραγματικότητα της ζωής των χωρικών της Κέρκυρας, αλλά κυρίως τη θυματοποίηση της γυναίκας στην περίπτωση του άνομου έρωτα και τον ρόλο του άντρα ως θύτη και τιμωρού.

Σκοπός της εργασίας

- Η επιλογή των έργων έγινε στοχευμένα.
- Για κάθε έργο θα παρουσιαστεί η ψυχογραφία και η τραγικότητα του θύματος, αλλά και η ψυχογραφία και η τραγικότητα του θύτη, με έμφαση στις εσωτερικές συγκρούσεις για την απόδοση δικαιοσύνης σύμφωνα με τα ήθη της εποχής.
- Σε κάθε χαρακτήρα θα διαπιστώσουμε το διαφορετικό βαθμό επίδρασης των κοινωνικών κανόνων, ώστε άλλοτε η υπακοή σ' αυτούς να είναι απόλυτη, όπως στο *Πίστομα* και στο *Ακόμα;*, άλλοτε να αναπτύσσεται η προσωπική συνείδηση (*Αμάρτησε;*) ή η ίδια η κοινωνία να δρα συλλογικά για την αποκατάσταση της ηθικής τάξης (*Υπόληψη*).
- Αποκορύφωση αποτελεί η επαναστατική πράξη της ηρωίδας της νουβέλας *Η Τιμή και το Χρήμα*, η οποία δρα ενάντια σε συμβάσεις και ηθικές αναστολές, παίρνοντας κυριολεκτικά τη ζωή της στα χέρια της. Η Ρήνη αποτελεί πρότυπο της γυναικείας χειραφέτησης και αξιοπρέπειας όχι μόνο για την εποχή της (τέλη του 19^{ου} και αρχές του 20^{ου} αι.), αλλά και για τη σύγχρονη εποχή.

Επίσκεψη της ομάδας στην Αναγνωστική Εταιρία Κέρκυρας

Επίσκεψη της ομάδας στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

Συζήτηση της ομάδας με τον ψυχίατρο Ν.Μαρτίνο

Πίστομα

Πίστομα, του Μάρκου Ζαβιτσιάνου

Πίστομα: Υπόθεση

- Η αφηγηματική ιστορία βασίζεται σ' ένα πραγματικό γεγονός που έλαβε χώρα στην Κέρκυρα, την εποχή της «αναρχίας» 1797-1799, όταν οι Γάλλοι δημοκρατικοί κατέλαβαν την Κέρκυρα και έγιναν αγροτικές εξεγέρσεις.
- Ο ήρωας, ο Αντώνης Κουκουλιώτης, είχε εγκληματίσει και βρισκόταν φυλακισμένος για μήνες, μακριά από το χωριό και την οικογένειά του. Όταν δόθηκε αμνηστία (την περίοδο της κατοχής της Κέρκυρας από τους Δημοκρατικούς Γάλλους – μάλλον περί το 1798-1799) , επέστρεψε στο χωριό. Μπαίνοντας στο σπίτι αντίκρισε τη γυναίκα του, που τόσο καιρό ήταν μόνη, αγκαλιά μ' ένα μικρό παιδί που καθόλου δεν του έμοιαζε. Ο Κουκουλιώτης ήταν μαυριδερός, με σγουρά γένια και σγουρά μαύρα μαλλιά, ενώ το παιδί που έσφιγγε η γυναίκα στα στήθια της τρομαγμένη, ήταν ξανθό.

Πίστομα: Υπόθεση

- Η γυναίκα παραδέχτηκε το αμάρτημά της και τον ικέτεψε να λυπηθεί όχι αυτήν, αλλά το παιδί που ήταν απροστάτευτο. Ο Αντώνης Κουκουλιώτης έφυγε οργισμένος και σκοτεινός κι επέστρεψε μετά από ώρα έχοντας σκοτώσει τον εραστή της.
- Την επόμενη μέρα, αφού είχε χορτάσει ύπνο κι εκδίκηση, την πρόσταξε να τον ακολουθήσει στα κτήματα μαζί με το παιδί. Εκείνη τη μέρα ο ήλιος δεν φάνηκε, ο ουρανός ήταν σκοτεινός. Όταν έφτασαν, ο Κουκουλιώτης άρχισε να σκάβει ένα λάκκο, ενώ η γυναίκα παρακολουθούσε έντρομη, μη γνωρίζοντας τι θα ακολουθήσει. Το παιδί δίπλα της έπαιζε με τα χόματα. Όταν ο λάκκος ήταν έτοιμος, ο Κουκουλιώτης πρόσταξε τη γυναίκα να βάλει το παιδί μέσα πίστομα, δηλαδή μπρούμυτα.

Τραγικότητα των ηρώων

- Τα βασικά θέματα του διηγήματος συνθέτουν το τρίπτυχο: παράνομος έρωτας από την πλευρά της γυναίκας- προσβολή της οικογενειακής τιμής- απόδοση τιμωρίας με μορφή φόνου.
- Τραγική φιγούρα αποτελεί η γυναίκα που γνωρίζει το λάθος της και ότι θα ακολουθήσει εκδίκηση, αλλά αγνοεί ποιος θα είναι ο αποδέκτης της οργής του άντρα. Ικετεύει για τη ζωή του παιδιού της, που είναι καρπός παράνομου έρωτα.

Τραγικότητα των ηρώων

- Η τιμωρία της θα είναι μεγαλύτερη και πιο οδυνηρή από αυτή που αρχικά φαντάζεται. Ο άντρας της ασκώντας όλη την εξουσία που του επιτρέπει το φύλο του και τα πρωτόγονα ένστικτά του θα σκοτώσει πρώτα τον εραστή της.
- Μεγαλύτερη, όμως, τιμωρία θα αποδώσει στον καρπό του παράνομου έρωτα, **το παιδί. Τραγική φιγούρα κι αυτό**, καθώς παίζει ανυποψίαστο, χωρίς να ξέρει ότι δίπλα του ετοιμάζεται ο τάφος του κι ότι θα πληρώσει για τα λάθη άλλων. Όμως, ο θύτης θα γίνει ακόμα πιο εκδικητικός προστάζοντας την ίδια τη **γυναίκα –μάννα** να γίνει συνεργός στην τιμωρία- έγκλημα, **μετατρέποντάς την από θύμα σε θύτη με το να θάψει η ίδια το παιδί της ζωντανό πίστομα, δηλαδή μπρούμυτα.**

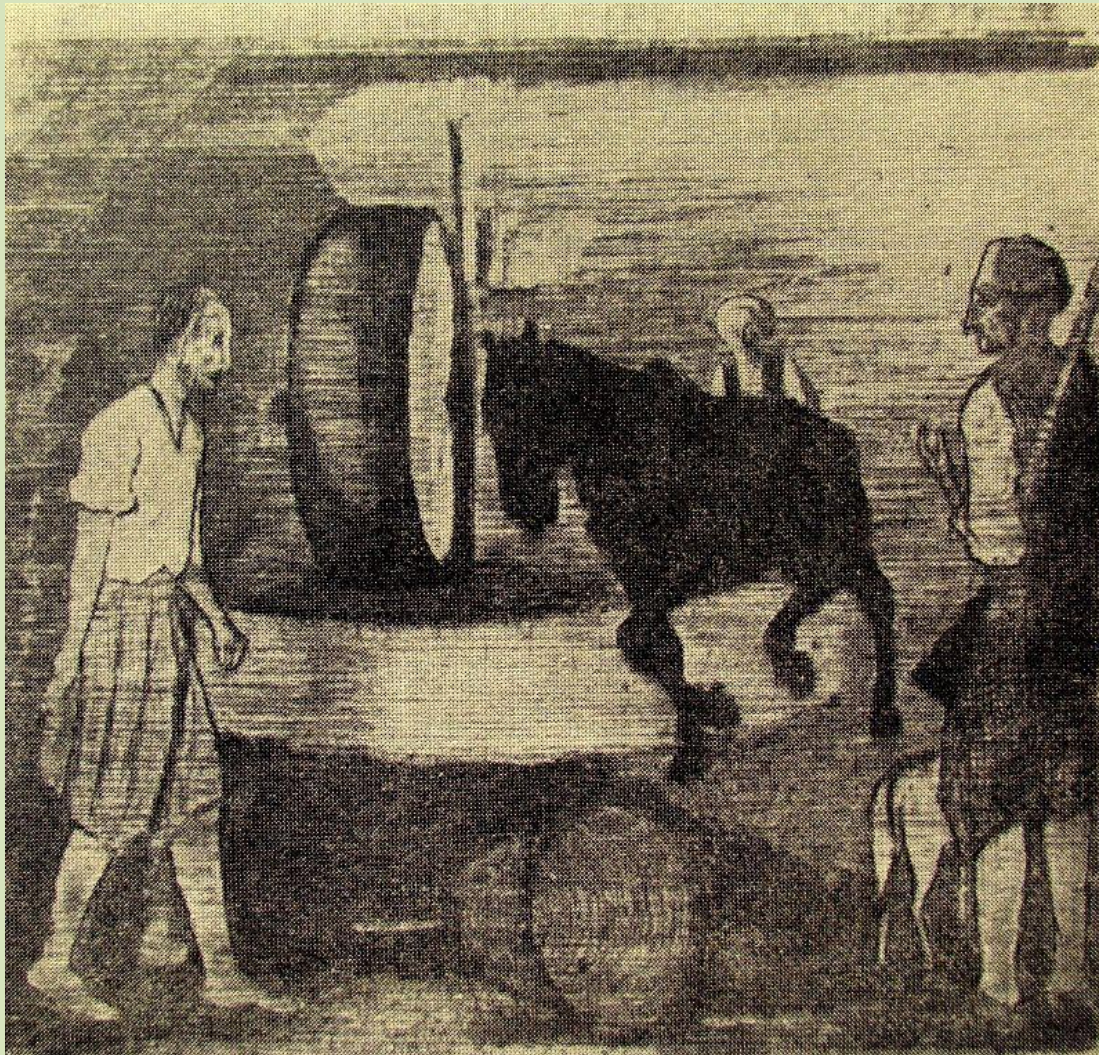
Ακόμα; (1904)

Εργασία των:

- Μακαντάνη Παύλου - Γ4
- Μεσσήνη Σπύρου - Γ4

Ακόμα;

Στο λουτροβιό, Μάρκου Ζαβιτσιάνου

Ακόμα; : Τραγικότητα των ηρώων

- Η δράση του έργου κινείται **πάλι στον άξονα: παράνομος έρωτας- τιμή-τιμωρία της γυναίκας με φόνο**. Εδώ αποδέκτης της τιμωρίας είναι άμεσα η γυναίκα που τόλμησε να ξεφύγει από τα ήθη της εποχής και να ντροπιάσει τον άντρα της , τον Κούρκουπο και κατ' επέκταση όλη την οικογένεια με την πράξη της.
- **Η τραγικότητά της ενισχύεται** από το γεγονός ότι δεν μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της, παρά τις προσπάθειές της να πείσει τον άντρα της ότι είναι έγκυος στο παιδί του. Είναι πολύ μικρή μέσα στα αντρίκια ρούχα, όπως τονίζει χαρακτηριστικά ο Θεοτόκης,.
- **Τραγικό πρόσωπο αποτελεί κι ο ίδιος ο Κούρκουπος, ο σύζυγος**. Βρίσκεται σε δίλημμα ανάμεσα στην αποκατάσταση της τιμής του και στη ζωή της γυναίκας του και του αγέννητου παιδιού του. Αρχικά διστάζει, έχει ηθικές αξίες και λυπάται τη γυναίκα του και το παιδί που έχει μέσα της.
- **Όμως, η επιτακτική ερώτηση «Ακόμα;» (ακόμα δεν τη σκότωσες;) του ξάδερφου που περιμένει να δει τον Κούρκουπο να ξεπλένει τη ντροπή τον βγάζει από το δίλημμα** και θα κυριαρχήσουν στην απόφασή του το άγχος για τις κοινωνικές προλήψεις και η οργή. Τα φυσικά του ένστικτα τον οδηγούν στην ανθρωποκτονία. Ο Κούρκουπος πιέζεται από τη φωνή του Θεοδόση, **ο οποίος συμβολίζει τη φωνή της κοινωνίας** που πολλές φορές οδηγεί τους ανθρώπους σε πράξεις που δεν θέλουν να κάνουν.

Αμάρτησε; (1912)

- Εργασία των:
- Κόλλα Αλκινόης- Γ4
- Λέκκα Σοφίας- Γ4
- Νταβαρίνου Ηλέκτρας- Γ2
- Σουέρεφ Σαλβίνας- Γ3

Αμάρτησε; Τραγικότητα των ηρώων

- **Το πρώτο τραγικό πρόσωπο της ιστορίας είναι η κόρη.** Έχει παραστρατήσει κάνοντας μία εξωσυζυγική σχέση. Ζητώντας βοήθεια από τον παπά παραδέχεται την παράνομη σχέση της κατά τη διάρκεια της εξομολόγησης, αλλά ελπίζει ότι θα την λυπηθεί και θα νικήσει το υπερεγώ του. Γνωρίζει πως η μόνη της σωτηρία είναι να κοινωνήσει και να αποδείξει έτσι την αθωότητά της, καθώς εκείνη την εποχή ήταν δεδομένο πως ο ιερέας θα έβαζε τους θεϊκούς νόμους πάνω από οτιδήποτε. Έτσι εμπιστεύεται στον ιερέα την σωτηρία της. Η ώρα της θείας λειτουργίας είναι γι' αυτήν βασανιστική, παρακολουθεί τη λειτουργία με ταραχή, φόβο και συγκίνηση, καθώς στο τέλος της θα κριθεί το μέλλον της νέας.
- **Για τους ίδιους λόγους τραγικό πρόσωπο είναι κι ο πατέρας της κοπέλας,** Ο πατέρας υποψιασμένος για την σχέση της κόρης του με παντρεμένο την υποχρεώνει να πάει για εξομολόγηση, ώστε να διαπιστώσει αν είναι αλήθεια. Είναι διατεθειμένος, αν ισχύει, να βάψει τα χέρια του με αίμα. Ο πατέρας παρουσιάζεται ως τιμωρός που έχει υποχρέωση να διαφυλάξει την τιμή της οικογένειάς του και σύμφωνα με τους άγραφους νόμους να την τιμωρήσει παραδειγματικά.

Αμάρτησε; Τραγικότητα των ηρώων

- Το άλλο τραγικό πρόσωπο της ιστορίας είναι ο ίδιος ο ιερέας.
- Από την δική του στάση θα κριθούν όλα.
- Συγκρούεται ανάμεσα στους εκκλησιαστικούς κανόνες και το λειτούργημά του εξομολόγου και ιερέα και στις προσωπικές του αξίες.
- Μετά από μεγάλη εσωτερική σύγκρουση ο ιερέας θα επιλέξει το ψέμα σώζοντας έτσι μια ανθρώπινη ζωή..Είναι ένας άνθρωπος με εξαιρετικά ανεπτυγμένο υπερεγώ, βάζει την ανθρώπινη ζωή πάνω από τον εκκλησιαστικό νόμο και θα επιλέξει να ακολουθήσει κι αυτός το δρόμο της αμαρτίας.

Συμπέρασμα:

- Μέσα από το συγκεκριμένο διήγημα προβάλλεται, όχι μόνο ένα διαφορετικό τέλος συγκριτικά με τα υπόλοιπα αλλά και ένας διαφορετικός τρόπος σκέψης. Ένας τρόπος σκέψης που αντιτίθεται στα δεδομένα της τότε κοινωνίας, όπου η συγκεκριμένη αμαρτία της κοπέλας θα έπρεπε να τιμωρηθεί με θάνατο, και παρουσιάζει την ανθρώπινη ζωή ως το πολυτιμότερο αγαθό και κάτι σημαντικότερο από την κοινή γνώμη. Μας δείχνει επίσης πως όλοι αξίζουν μια δεύτερη ευκαιρία και γι' αυτό και ο ιερέας επιτρέπει στην κοπέλα να μεταλάβει, πράγμα που δείχνει στον κόσμο ότι δεν έχει αμαρτήσει. Με τον τρόπο αυτό, το πρόβλημα και η αμαρτία της κοπέλας μετατίθενται στον ιερέα. Έτσι προκύπτει και ο τίτλος του διηγήματος «Αμάρτησε;», καθώς η συγκεκριμένη ερώτηση δεν απευθύνεται μόνο στην κοπέλα, αλλά και στον ιερέα.

Υπόληψη (1904)

Εικόνα 1η

- Εργασία των:
- Κοντζιάλη Ελευθερίας - Α4
- Κοντομάρη Δανάης - Α4
- Κοσκινά Αναστασίας - Α4

Υπόληψη

«Πήγαινε ...» Μάρκου Ζαβιτσιάνου

Υπόληψη : Τραγικότητα ηρώων

- Αν και στο κείμενο αυτό δεν τίθεται ζήτημα γυναικοκτονίας για την αποκατάσταση της τιμής, όπως στα προηγούμενα κείμενα, οι χαρακτήρες αποτελούν τραγικά πρόσωπα, καθώς οι επιλογές τους σε ζητήματα έρωτα και γάμου καθορίζονται από την κοινωνική τους τάξη.
- **Η Μαρία** ένα από τα βασικά πρόσωπα του διηγήματος, ήταν φανερά τολμηρή ,γεμάτη αυτοπεποίθηση και αδίστακτη για τα ήθη της εποχής. Δεν διστάζει να ερωτευτεί έναν πολύ καλύτερό της θέτοντας τον εαυτό της σε κίνδυνο για την παράτολμη επιλογή της.
- **Η Κατερίνα** ανήκε σε ανώτερη κοινωνική και οικονομική τάξη από την Μαρία και είχε περισσότερες πιθανότητες να παντρευτεί με τον Αντώνη, με τον οποίο ήταν και αυτή ερωτευμένη. Είχε προίκα και οι γονείς του Αντώνη την ήθελαν για νύφη. Είναι ένα από τα τραγικά πρόσωπα του διηγήματος, καθώς αντιμετωπίζει ένα δίλημμα. Συγκεκριμένα, όταν τα πράγματα οδηγούνται σε δύσκολη κατάσταση για τη Μαρία και τον

Υπόληψη : Τραγικότητα ηρώων

- Αντώνη, η Κατερίνα τίθεται να επιλέξει ανάμεσα στα αισθήματά της για το νέο και στην ηθικά σωστή επιλογή, η οποία είναι ο γάμος του με την Μαρία.
- **Τραγικό πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί κι ο Αντώνης** ως νέος εκείνης της εποχής, όπου τον έρωτα και τον γάμο τον καθορίζουν ζητήματα τιμής.
- **Οι γονείς της Μαρίας είναι επίσης τραγικά πρόσωπα**, εφόσον γνωρίζουν περιπέτειες οι οποίες τους οδηγούν σε ένα δίλημμα, να διώξουν την κόρη τους από το σπίτι υπογράφοντας γι' αυτήν ένα κακό μέλλον ή να αναγκάσουν ολόκληρη την οικογένεια του Αντώνη να πάρει ως νύφη την Μαρία. Η επιλογή αυτή, αν και συνέφερε τη Μαρία. ήταν δύσκολη, καθώς είχαν να αντιμετωπίσουν μία ανώτερη από αυτούς τάξη.
- **Οι γονείς του Αντώνη είναι τραγικά πρόσωπα**, καθώς πρέπει να επιλέξουν ανάμεσα στην Κατερίνα, η οποία θα διασφάλιζε ένα καλό μέλλον για τον γιό τους και στην Μαρία, η οποία δεν είχε καλή προίκα ,αλλά τελικά αναγκάζονται να τη δεχτούν με την συμβολή ολόκληρου του χωριού.
- **Τέλος, τραγικά πρόσωπα είναι όλοι οι φτωχοί κάτοικοι του χωριού**, η υπόληψη των οποίων εύκολα μπορεί να προσβληθεί από τους πλούσιους και γι' αυτό στο διήγημα αυτό ο Θεοτόκης φανερώνοντας τους κοινωνικούς προσανατολισμούς του παρουσιάζει ως δυνατή την κοινωνική τάξη των καταπιεσμένων χωρικών να εξεγερείται για την απόδοση δικαιοσύνης.

Υπόληψη

Γυναίκες στους Λαγγάδες – Υδριαφόρες, Μ. Ζαβιτσιάνου

Η Τιμή και το Χρήμα (1912)

Εργασία των:

- Κοντζιάλη Ιωάννας- Γ1
- Κοντούτση Μελίνας –Γ1
- Τζαφέστα Μαρίνας- Γ3
- Τσιριγώτη Κατερίνας- Γ1

Η Τιμή και το Χρήμα

Χώρος - Χρόνος του έργου

- **Χώρο δράσης αποτελεί το παραθαλάσσιο προάστιο της Κέρκυρας, το Μαντούκι**, στο οποίο κατοικούσαν ναυτικοί και λαθρέμποροι.
- **Το έργο εξελίσσεται τον 19^ο αιώνα**, ο οποίος αποτέλεσε μια έντονα μεταβατική περίοδο για το νησί. Ειδικότερα, η ενσωμάτωση των Επτανήσων στο ελληνικό κράτος (1864) άλλαξε δραστικά το πρόσωπο της Κέρκυρας.
- **Αξιοσημείωτες είναι και οι ριζικές αλλαγές στη δομή των κοινωνικών τάξεων**. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται παρακμή της αριστοκρατίας, η οποία χάνει σταδιακά προνόμια και οικονομική ισχύ, ενώ παράλληλα υπάρχει μια άνοδος της αστικής τάξης, που αποκτά σιγά σιγά πολιτική και κοινωνική ισχύ.

Η Τιμή και το Χρήμα

Χώρος - Χρόνος του έργου

Η Τιμή και το Χρήμα

Κοινωνικό πλαίσιο του έργου

- Στο έργο κατοπτρίζεται η εικόνα της κερκυραϊκής αστικής κοινωνίας με χαρακτηριστικά την πολιτική διαφθορά, την άνιση κατανομή του πλούτου..
- Στο επίπεδο της κοινωνίας ο λαός διαχωρίζεται σε δύο κοινωνικές τάξεις, την ανώτερη τάξη των πλούσιων αριστοκρατών και την κατώτερη των φτωχών ανθρώπων του λαού.

Η Τιμή και το Χρήμα

Τραγικότητα των ηρώων

- **→Ο Αντρέας αποτελεί τραγικό πρόσωπο, καθώς βιώνει τις εναλλαγές της τύχης και της ζωής** και από περήφανος αριστοκράτης έχει ξεπέσει σε λαθρέμπορα που συνθλίβεται ανάμεσα στην τιμή της τάξης του, την αγάπη του για τη Ρήνη και την ανάγκη του χρήματος. Είναι ένας ερωτευμένος νέος με έντιμες προθέσεις αρχικά, ο οποίος γίνεται στη συνέχεια λόγω των συνθηκών που αντιμετωπίζει ανεύθυνος, αδύναμος και αναποφάσιτος. Προδίδει την αγάπη του, για να αποκτήσει χρήματα και να ξεχρεώσει το σπίτι του και να διατηρήσει την τιμή της κοινωνικής του θέσης.
- **Η σιόρα Επιστήμη, τραγική μορφή, καθώς έχει επωμιστεί όλες τις ευθύνες της διακυβέρνησης της οικογένειάς της**, εφόσον ο άντρας της παρουσιάζεται ανίκανος. Σε μια εποχή που η κοινωνική προσφορά της γυναίκας είναι ακόμα παραγνωρισμένη, αυτή αναλαμβάνει τον ρόλο του άντρα και της γυναίκας

Η Τιμή και το Χρήμα

Τραγικότητα των ηρώων

- **Στην προσπάθειά της η σιόρα Επιστήμη να μην αδικήσει κανένα από τα παιδιά της, θα φανεί ανυποχώρητη στις απαιτήσεις του Αντρέα, αλλά όταν τα γεγονότα την πιέζουν θα προσπαθήσει να βρει την καλύτερη δυνατή λύση, βάζοντάς τα με καταστάσεις που ξεπερνούν τις δυνάμεις της.**
- **Η Ρήνη είναι η εμβληματική μορφή του έργου, προβάλλει επαναστατικές ιδέες.** Παρόλο που σύμφωνα με τα πρότυπα εκείνης της εποχής έχει χάσει την τιμή της, αρνείται να εξαγοραστεί και να παντρευτεί ένα άντρα που σε τίποτα δεν της μοιάζει, μα ούτε και την αγαπά πραγματικά, αφού δέχθηκε να την παντρευτεί μόνο, όταν του δόθηκε η ανάλογη προίκα.

Η Τιμή και το Χρήμα Τραγικότητα των ηρώων

- Τότε ήταν και η στιγμή που η Ρήνη τολμά, παίρνοντας όλα τα ρίσκα, μα και σεβόμενη την οικογένειά της, και αποφασίζει να αναλάβει τις ευθύνες της, να πάει να δουλέψει στη πόλη και να μεγαλώσει μόνη της το παιδί της.

Η Τιμή και το Χρήμα : συμπέρασμα

Ο συγγραφέας με συναίσθηση κοινωνικού δικαίου καινοτομεί

- Ο Θεοτόκης στην ηρωίδα του έδωσε τα χαρακτηριστικά της γενναιότητας, του δυναμισμού, στοιχεία που μόνο ένας άντρας μπορούσε να διαθέτει εκείνη την εποχή.
- Γίνεται με αυτόν τον τρόπο πρεσβευτής της ισότητας των δύο φύλων, των κοινωνικών τάξεων και προβάλλει το θέμα της γυναικείας χειραφέτησης.

Η Τιμή και το Χρήμα

Η έννοια της τιμής

- Εξάλλου και στον τίτλο του έργου του η λέξη τιμή παραπέμπει
- **από τη μια στην οικονομική - αγοραστική αξία** ενός αντικειμένου, εν προκειμένω στην τιμή της προίικας,
- **από την άλλη στην ηθική αξία του ανθρώπου**, στην έννοια της αξιοπρέπειας που για τον Αντρέα ήταν η αποκατάσταση της κοινωνικής του θέσης, αλλά για τη Ρήνη η διαφύλαξη της ακεραιότητας του χαρακτήρα της και των θέσεών της.

Οι γυναίκες στο έργο του Θεοτόκη

Εργασία των:

- Περδικομάτη Ελίνας- Γ2
- Ραρή Μελίνας- Γ3
- Ραρή Νεφέλης- Γ3

Οι γυναίκες στο έργο του Θεοτόκη

- Τα κατεξοχήν τραγικά πρόσωπα στο έργο του Θεοτόκη είναι οι γυναίκες τόσο της υπαίθρου όσο και του άστεως. Στα διηγήματά του βλέπουμε αν και είναι τα κεντρικά πρόσωπα ως θύματα, να μένουν στην ανωνυμία, σε αντίθεση με τον άντρα – θύτη που κατονομάζεται- Κουκουλιώτης, Κούρκουπος. Στην Τιμή και το Χρήμα η σιόρα Επιστήμη συχνά αποκαλείται ως Τρινκούλαινα, με το όνομα δηλαδή του άντρα της, του Τρίνκουλου.
- Η γυναίκα την εποχή του Θεοτόκη ήταν εξαρτώμενη από τον άνδρα τόσο μέσα στον οικογενειακό κύκλο όσο και στον κοινωνικό. Ο πατέρας, ο αδερφός, ο σύζυγος ή ο ιερέας είχαν απόλυτη εξουσία πάνω σε αυτήν, στην ζωή της, στην ευτυχία της, στις αποφάσεις που την αφορούσαν, ακόμα και στον θάνατο.
- Η γυναίκα ήταν «πρόβλημα» από την γέννησή της για την οικογένεια. Έπρεπε να συγκεντρώσουν χρήματα ή περιουσία προκειμένου να την προικίσουν και να την παντρέψουν, ενώ ήταν ο ορισμός της τιμής για την οικογένεια μέσα στην κοινωνία μέχρι το τέλος της ζωής της. Η τιμωρία της για ηθικό παράπτωμα ήταν πολύ βαριά και οριζόταν από τους άντρες.

Οι γυναίκες στο έργο του Θεοτόκη

- Έτσι παρουσιάζεται υποταγμένη στη βούληση του άντρα, ανήμπορη να υπερασπιστεί ακόμα και τη ζωή του παιδιού της.
- Παρατηρούμε μια κλιμακωτή πορεία στην αντιμετώπιση της γυναικείας τιμής,
- καθώς από την τιμωρία με φόνο της γυναίκας που παραστράτησε, περνάμε στην ελευθεριάζουσα προσωπικότητα της Μαρίας στην Υπόληψη, την οποία η κοινωνία δεν θα την καταδικάσει σε θάνατο για τον μη συμβατικό με την τάξη της και τα ήθη της εποχής έρωτά της, αλλά στο πρόσωπό της και στην αποκατάστασή της θα βρει δικαίωση για τα πάθη που υφίσταται από την τάξη των πλουσίων.
- Στην Τιμή και το Χρήμα για τη γυναίκα της αστικής κοινωνίας επιτρέπεται η εργασία, μόνο όμως αν η γυναίκα προέρχεται από χαμηλά κοινωνικά στρώματα. Η εργασία είναι η κινητήρια δύναμη που επιτρέπει στις δυο πρωταγωνίστριες, μάνα και κόρη, να αποφασίζουν οι ίδιες για τη ζωή και τα αισθήματά τους, να ορίζουν την μοίρα τους. Ειδικότερα η Ρήνη μέσω της εργασίας θα μπορέσει να απελευθερωθεί εσωτερικά, να αποδεσμευθεί από τα κοινωνικά στερεότυπα και να αποτελέσει ένα νέο τύπο γυναίκας, αυτοκαθοριζόμενης, αυτοελεγχόμενης, σύμβολο για την εποχή της και για κάθε εποχή.

Κωνσταντίνος Στέφανος Θεοτόκης

7^ο Γυμνάσιο Κερκύρας
Λογοτεχνική Ομάδα 2023-2024